

Miljø- og
Fødevarerministeriet

Den 3. oktober 2019
MFVM 906

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om, at økologiforordningens såkaldte positivlister over tilladte gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, fodertilsætningsstoffer og fødevaretilsætningsstoffer i økologisk produktion revideres. Der er tale om optagelse af enkelte nye stoffer, som har været vurderet positivt af en særlig økologikyndig ekspertgruppe (EGTOP), og samtidigt foretages enkelte præciseringer. Regeringen har tillid til, at vurderingerne foretaget af EGTOP i forhold til optagelsen af nye stoffer på positivlisterne respekterer økologiens principper og formål. Regeringen bakker således op om forslaget til justering af positivlisten for gødningsstoffer og jordforbedringsmidler og i forhold til positivlisten for foder- og fødevaretilsætningsstoffer. I forhold til udvidelsen af positivlisten for bekæmpelsesmidler er regeringen skeptisk overfor at udvide oprindelsen af pyrethriner (til brug mod angreb af insekter) til at kunne komme fra flere andre planter, idet der ikke er foretaget en økologi-revurdering af pyrethrineres miljømæssige påvirkning. Derudover er regeringen forbeholden overfor at tillade brugen af terpener (til brug mod svampesygdomme) til friland, idet der også her mangler viden om miljøeffekter, særligt i forhold til påvirkningen af vandlevende dyr. Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet der arbejdes for at adgangen til at anvende pyrethriner ikke udvides og at adgangen til at anvende terpener begrænses til væksthuse. Forslaget forventes sat til afstemning i Komitéen for Økologisk Produktion den 14. oktober 2019.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter, for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 16, stk.1, artikel 21, stk. 2, og artikel 3 litra a og artikel 21, stk.2 i Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komitéen for Økologisk Produktion. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget eller indenfor to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til afstemning den 14. oktober 2019 i Komitéen for Økologisk Produktion.

Formål og indhold

En af Kommissionen nedsat særlig økologikyndig gruppe, bestående af uvildige økologiekspertes fra medlemsstaterne (EGTOP) har positivt vurderet visse gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, fodertilsætningsstoffer og fødevaretilsætningsstoffer på baggrund af dossiers indsendt af medlemsstater, der ønsker de pågældende stoffer godkendt. Ekspertgruppen EGTOP skal sikre, at økologiens principper respekteres ved godkendelser af nye stoffer til økologiforordningens positivlister for gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, fodertilsætningsstoffer og fødevaretilsætningsstoffer.

Kommissionen har på den baggrund fremsat forslag om, at økologiforordningens positivlister for gødningsstoffer, bekæmpelsesmidler, fodertilsætningsstoffer og fødevaretilsætningsstoffer revideres. Positivlisten for gødningsstoffer og jordforbedringsmidler justeres så de naturligt forekommende produkter biokul, muslingeaffald, æggeskaller og humin- og fulvinsyrer optages.

Positivlisten for bekæmpelsesmidler udvides, så følgende nye bekæmpelsesmidler optages på positivlisten; maltodextrin (til brug mod angreb af insekter og spindemider), hydrogen peroxid (til desinfektion af redskaber og behandling af frø mod svampe), terpenener (eugenol, geraniol og thymol) (til brug mod svampesygdomme), salt (natrium chlorid) (til brug mod svampesygdomme), cerevisane (til brug mod svampesygdomme) samtidigt udvides oprindelsen for pyrethrin (til brug mod angreb af insekter) nu til også at dække andre planter end *Chrysanthemum cinerariaefolium*. Positivlisten opdateres desuden i henhold til generel pesticidlovgivning, og grupperingen af produkter på listen justeres.

Positivlisten for ikke-økologiske fodermidler udvides med guar gummi (fodertilsætningsstof/bindemiddel), kastanjeekstrakt (sensorisk tilsætningsstof) og betain (vitamin/provitamin). Desuden gøres det tydeligere, hvornår man må tilsætte forskellige syrer (mælkesyre, myresyre, propionsyre og eddikesyre) til ensileringen, som er en forgæringsmetode, der er udbredt til produktion af foder. Endelig åbnes der op for, at syrerne også kan tilsættes i saltform, som er bedre i forhold til arbejdsmiljø.

Positivlisten for tilsætningsstoffer til økologiske fødevarer udvides med glycerol, bentonit, mælkesyre (L+), natrium hydroxid, tara gummi pulver, humleekstrakt og harpiksekstrakt. Flere af disse, samt et par eksisterende (otte stoffer i alt), skal fra 2022 produceres fuldt ud økologisk.

Desuden præciseres produkter omtalt i positivlisten for vinavlsprodukter.

Det er herudover planen, at Kommissionen umiddelbart før den nye økologiforordnings ikrafttræden den 1. januar 2021, vil kopiere de til den tid opdaterede positivlister direkte over i den nye forordning.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Der er ikke gældende lov på området, da økologiforordningen er direkte gældende.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet

Høring

Forslaget har været sendt i høring på høringsportalen, og endvidere er Det Økologiske Fødevareråd blevet hørt.

Biodynamisk Forbrugersammenslutning finder i forhold til justeringen af positivlisten for gødningsstoffer, at mange af stofferne kemisk ligner kunstgødning, som er "døde" stoffer, der ikke giver dyr det levende, som er det, der er altafgørende for sundhed. Biodynamisk Forbrugersammenslutning anfører desuden, at der intet står om, at for eksempel gylle er tilladt på markerne, men anfører, at det er det nok fortsat. Biodynamisk Forbrugersammenslutning bemærker desuden, at der blandt andet er aluminium i nogle stoffer, hvilket er gift i alt organisk. Foreningen bemærker, at der ikke er krav om, at basisstofferne skal være fremstillet på baggrund af økologisk materiale, som for eksempel fra økologisk mælk. Endvidere bemærker foreningen, at der ikke er angivelser af, hvilke stoffer, der er hævet i deres grænseværdier, som det sædvanlig vis er oplyst ved pesticidhøringer. I forhold til justeringen af positivlisten for tilsætningsstoffer til økologiske fødevarer bemærker Biodynamisk Forbrugersammenslutning endvidere, at der er op mod 54 E-numre tilladt indenfor økologien hvilket de synes er mange.

Landbrugsstyrelsen bemærker til høringssvaret fra Biodynamisk Forbrugersammenslutning, at positivlisten for gødningsstoffer alene tilføjes organiske og/eller naturligt forekommende produkter, som muslingeaffald, humus- og fulvinsyre samt æggeskaller. Den resterende del af positivlisten opretholdes status quo. Det indebærer blandt andet, at det fortsat er muligt at sprede gylle på markerne.

Danmarks Naturfredningsforening finder i forhold til justeringen af positivlisten for bekæmpelsesmidler, at adgangen til at anvende pyrethriner ikke bør udvides til at omfatte oprindelse fra andre planter end *Chrysanthemum cinerariaefolium*. Danmarks Naturfredningsforening bakker desuden op om justeringen af positivlisten for gødningsstoffer.

Økologisk Landsforening så gerne, at adgangen til at bruge pyrethriner blev begrænset eller måske helt forbudt, da virkningen er bredspektret, dvs. det også vil ramme nyttedyr. Bekæmpelsesmidlet neem er et ønsket alternativ. Det er derfor at gå i den gale retning at give bedre mulighed for at bruge pyrethriner. Økologisk Landsforening finder i øvrigt, at beslutningsgrundlaget er for spinkelt, idet der

ikke foreligger en fuld gennemgang som på de øvrige produkter. Økologisk Landsforening opfordrer ministeriet til at påpege dette forhold og derigennem berettige, at pyrethriner udgår af forslaget. Økologisk Landsforening bakker op om justeringen af positivlisten for gødningsstoffer.

Landbrugsstyrelsen bemærker, at positivlisten i dag giver adgang til at anvende pyrethriner udvundet af *Chrysanthemum cinerariaefolium*, når det anvendes i fælder. Samme slags pyrethriner kan udvindes fra andre plantearter. Der er indtil nu ikke foretaget en økologi-revurdering af pyrethriner, hvilket vil være en forudsætning for helt at få fjernet pyrethriner fra positivlisten.

Landbrug & Fødevarer er skeptiske overfor en godkendelse af terpener, idet det foreliggende materiale ikke klart belyser den reelle virkningseffekt eller de mulige miljøeffekter af brugen af terpener på friland. Derudover mener Landbrug & Fødevarer, at adgangen til at anvende pyrethriner ikke bør udvides til at omfatte oprindelse fra andre planter end *Chrysanthemum cinerariaefolium*. Landbrug & Fødevarer bakker op om ændringerne til positivlisten for gødningsstoffer.

DI Fødevarer bemærker at E418 Gellangummi, der fremover skal komme fra økologisk produktion, gives en 5-årig overgangsperiode og ikke kun en 3-årig periode. Det bemærkes, at der er behov for en afklaring så der er klarere definitioner for fermenteringsprodukter og om næringsmediet også skal være produceret af økologiske afgrøder.

Fødevarestyrelsen bemærker, at den nye betingelse for E418 Gellangummi, om at den skal stamme fra økologisk produktion, medfører at hele produktionsprocessen inklusiv de anvendte ingredienser skal opfylde økologireglerne.

Forbrugerrådet TÆNK opfordrer til, at kun et minimum af stoffer optages på positivlisterne, særligt i forhold til bekæmpelsesmidler, da forbrugerne har en forventning om, at økologisk frugt og grønt er dyrket stort set uden brug af sprøjtemidler.

Newtrifeed hilser kastanjeekstrakt velkommen som sensorisk fodertilsætning. Newtrifeed gør desuden opmærksom på, at den korrekte danske betegnelse ikke er sød kastanje, men ægte kastanje.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Det vurderes, at et kvalificeret flertal af medlemsstaterne vil støtte forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Generelt anerkender regeringen vurderingerne foretaget af den særligt økologikyndige gruppe EGTOP i forhold til at respektere økologiens principper og formål.

Regeringen støtter generelt forslaget til justering af positivlisten for gødningsstoffer og jordforbedringsmidler og i forhold til positivlisten for fodertilsætningsstoffer.

I forhold til den foreslåede udvidelse af positivlisten for bekæmpelsesmidler, er regeringen skeptisk overfor at udvide oprindelsen af pyrethriner til at kunne komme fra flere andre planter. Med hensyn til brugen af terpener er regeringen desuden forbeholden overfor at tillade brugen på friland. Adgangen til at bruge pyrethrin bør ikke udvides, så længe der ikke er foretaget en økologi-revurdering af pyrethrineres miljømæssige påvirkning. For terpener bør mulige miljøeffekter ved brug på friland, belyses yderligere i forhold til påvirkning på vandlevende dyr. Regeringen er endvidere af den generelle opfattelse, at positivlisten over bekæmpelsesmidler ikke skal være unødigt lang, men

samtidigt skal tilgodes økologiens udvikling ved at tillade de nye stoffer, så længe der er tale om naturlige og milde midler.

Med hensyn til nye tilsætningsstoffer til fødevarer, er det regeringens holdning, at listen ikke skal være for lang, men at det samlet vurderes formålstjenligt for økologiens udvikling at tillade de nye stoffer.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, da det samlet vurderet vil kunne gavne den økologiske sektor som helhed, idet man arbejder for, at adgangen til at anvende pyrethriner opretholder status quo, og at adgangen til at anvende terpener begrænses til væksthuse.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.